

Briselē, 20.3.2019.
COM(2019) 145 final

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, EIROPADOMEI UN
PADOMEI**

Astoņpadsmitais progressa ziņojums virzībā uz efektīvu un patiesu drošības savienību

{SWD(2019) 140 final}

I. IEVADS

Šis ir astoņpadsmitais ziņojums par turpmāko progresu, kas gūts efektīvas un patiesas drošības savienības izveidē. Tajā ir aplūkotas norises, kuras atbilst diviem galvenajiem pīlāriem, proti, cīņa pret terorismu un organizēto noziedzību un līdzekļi, kas tos atbalsta, un aizsardzības pasākumu stiprināšana un noturības veidošana pret minētajiem apdraudējumiem.

Pirms Eiropas Parlamenta vēlēšanām, kas notiks 2019. gada maijā, šajā ziņojumā ir uzsvērts nozīmīgais darbs, kas veikts dažādos līmeņos, lai vēlēšanu kontekstā novērstu kiberdraudus un dezinformāciju. Reaģējot uz Eiropadomes aicinājumu veikt pasākumus, lai aizsargātu Savienības demokrātiskās sistēmas un apkarotu dezinformāciju pirms gaidāmajām vēlēšanām, Savienība ir panākusi ievērojamu progresu virzībā uz koordinētāku rīcību attiecībā uz vēlēšanu sistēmu noturību. Tomēr, ņemot vērā, cik maz laika palicis, lai nodrošinātu Savienības gatavību, pirms Eiropas vēlēšanām 2019. gada maijā dosies uz vēlēšanām, Komisija aicina visus iesaistītos dalībniekus — valdības iestādes, politiskās partijas un jo īpaši tiešsaistes platformas — divkārtot centienus, lai palielinātu vēlēšanu sistēmu noturību un nepieļautu dezinformāciju. Gatavojoties gaidāmajai Eiropadomes sanāksmei 2019. gada 21. un 22. martā, kurā apspriedīs progresu šajā jomā, Komisija arī aicina dalībvalstis nostiprināt koordināciju, lai novērstu dezinformāciju un nodrošinātu Eiropas Parlamenta vēlēšanu aizsardzību.

ES ir guvusi ievērojamus panākumus virzībā uz efektīvu un patiesu drošības savienību, panākot vienošanos par vairākām prioritārām likumdošanas iniciatīvām, kas uzlabos visu iedzīvotāju drošību. Pēdējo mēnešu laikā¹ Eiropas Parlaments un Padome panāca vienošanos par ES drošības, robežu un migrācijas pārvaldības informācijas sistēmu sadarbību un par jauniem ES noteikumiem, lai slēgtu telpu, kurā darbojas teroristi un noziedznieki, apgrūtinot tiem piekļuvi sprāgstvielu prekursoriem, darbību finansēšanu un ceļošanu bez iespējas tikt atklātiem. Ar vienošanos, kas tika panākta par 15 no 22 likumdošanas iniciatīvām, kuras Komisija iesniedza drošības savienībā (sk. sarakstu ar visām drošības savienības iniciatīvām *I pielikumā*), ES īsteno Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas kopīgo prioritāro jomu².

Tomēr ir vajadzīgi turpmāki centieni. Jo īpaši, ņemot vērā pašreizējās likumdošanas pilnvaras, likumdevējiem, panākot vienošanos par Komisijas priekšlikumu, ir jānovērš tiešais apdraudējums, ko rada teroristisks saturs tiešsaistē. Eiropas Parlamentam un Padomei ir arī jāvienojas par Komisijas priekšlikumu par pastiprinātu Eiropas robežu un krasta apsardzi, lai palielinātu drošību, pastiprinot Savienības ārējo robežu aizsardzību.

Traģiskie notikumi Kraistčērčā, Jaunzēlandē, 2019. gada 15. martā liecina, ka terorisma apdraudējums joprojām ir viennozīmīgas un pastāvošas briesmas neatkarīgi no tā, vai to veicina labējā ekstrēmisma vai citu ekstrēmistu ideoloģijas. Grūtības, kas konstatētas, mēģinot dzēst tiešsaistē straumētu saturu no interneta platformām un neļaujot tam atkārtoti nonākt internetā, akcentē, cik nozīmīgs ir Komisijas priekšlikums saistībā ar teroristisku saturu tiešsaistē. Ir ļoti svarīgi, lai līdztiesīgie likumdevēji steidzami vienotos par ierosinātajiem noteikumiem par teroristiska satura dzēšanu tiešsaistē. Vienlīdz svarīgi cīņā pret terorismu

¹ Tas ir balstīts uz iepriekš panākto progresu virzībā uz efektīvu un patiesu drošības savienību. Lai iegūtu pilnīgu pārskatu, sk. iepriekšējos drošības savienības progresa ziņojumus: https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/european-agenda-security/legislative-documents_en.

² Sk. kopīgo deklarāciju par ES likumdošanas prioritātēm 2018. un 2019. gadam https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/joint-declaration-eu-legislative-priorities-2018-19_en.pdf.

visās tā izpausmēs ir tas, lai visas dalībvalstis pilnībā īstenotu tiesību aktus, kurus ES ir pieņēmusi, tieši reaģējot uz teroristu uzbrukumiem Eiropā, lai slēgtu telpu, kurā teroristi darbojas, jo īpaši direktīvas par terorisma apkarošanu un šaujamieroču iegādes un glabāšanas kontroli. Arī saistībā ar cīņu pret ekstrēmismu Komisija ir aktīvi strādājusi un pieņēmusi attiecīgus pasākumus pret nelikumīgu naida runu tiešsaistē, naidu pret musulmaņiem un antisemitismu.

Šajā ziņojumā ir arī izklāstīts progress, kas panākts citu prioritāro drošības dokumentu īstenošanā, jo īpaši par pasākumiem sabiedrisku vietu aizsardzības atbalstam. Saskaņoto pasākumu pilnīga un pareiza īstenošana ir vissvarīgākā prioritāte, lai nodrošinātu visas priekšrocības, ko sniedz efektīva un patiesa drošības savienība. Komisija aktīvi atbalsta dalībvalstis, tostarp izmantojot finansējumu un veicinot paraugprakses apmaiņu. Vajadzības gadījumā Komisija arī pilnībā izmanto Līgumos paredzētās pilnvaras ES tiesību aktu īstenošanai, tostarp vajadzības gadījumā arī pārkāpuma procedūras.

Šis ziņojums tapis, ņemot vērā 15. Eiropas Terorisma upuru piemiņas dienu 2019. gada 11. martā, proti, 15 gadus pēc 2004. gada 11. martā Madridē notikušajiem sprādzieniem un trīs gadus pēc nāvējošajiem uzbrukumiem Briselē un Zaventemā 2016. gada 22. martā. Atbalsts teroristu uzbrukumu upuriem ir svarīga darba daļa virzībā uz efektīvu un patiesu drošības savienību. Lai vēl vairāk palielinātu šo atbalstu, Komisija 2019. gada 31. janvārī pieņēma lēmumu par finansējuma piešķiršanu izmēģinājuma projektam “ES konsultāciju centra terorismā cietušajiem izveide”³. ES konsultāciju centrs darbosies kā pieredzes un platformas centrs speciālistiem, kas strādā ar terorismā cietušajiem.

Komisija atzinīgi vērtē Eiropas Parlamenta ziņojumu par Īpašās komitejas terorisma jautājumos konstatējumiem un ieteikumiem⁴ kā vērtīgu ieguldījumu kopīgajā darbā virzībā uz efektīvu un patiesu drošības savienību.

II. LIKUMDOŠANAS PRIORITĀŠU ĪSTENOŠANA

1. Spēcīgākas un viedākas informācijas sistēmas drošības, robežu un migrācijas pārvaldībai

Informācijas apmaiņa ir galvenais aspekts atbalstam, ko ES sniedz valstu iestādēm cīņā pret terorismu un smagiem noziegumiem. Šajā ziņā ES mēroga informācijas sistēmu sadarbība būtiski maina veidu, kādā valsts iestādēm tiek sniegti dati, nodrošinot, ka dati ir precīzi un pilnīgi. Līdztiesīgie likumdevēji ir panākuši politisku vienošanos par saistītajiem prioritārajiem likumdošanas priekšlikumiem, lai nodrošinātu **ES informācijas sistēmu sadarbību** drošības, robežu un migrācijas pārvaldībai⁵. Ar ierosinātajiem pasākumiem ES informācijas sistēmas sadarbība noritēs pārdomātākā un mērķtiecīgākā veidā, vienlaikus pilnībā ievērojot pamattiesības. Pēc iespējas labāk izmantojot esošos datus, ar sadarbības palīdzību tiks novērsta informācijas nepilnības un neredzamās zonas, palīdzot atklāt personas ar vairākām identitātēm un apkarot identitātes viltošanu. Kad abi likumdevēji oficiāli pieņems jaunos noteikumus, Komisija būs gatava sniegt atbalstu dalībvalstīm to īstenošanā. Ir

³ C (2019)636 (31.1.2019.).

⁴ Eiropas Parlamenta 2018. gada 12. decembra rezolūcija par Īpašās komitejas terorisma jautājumos konstatējumiem un ieteikumiem (2018/2044(INI)).

⁵ COM(2017) 793 final (12.12.2017.), COM(2017) 794 final (12.12.2017.), COM(2018) 478 final (13.6.2018.), COM(2018) 480 final (13.6.2018.). Politisko vienošanos, kas tika panākta 2019. gada 5. februārī, 2019. gada 13. februārī atbalstīja Padomes Pastāvīgo pārstāvju komiteja un 2019. gada 19. februārī — Eiropas Parlamenta Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komiteja.

vajadzīga cieša sadarbība ar ES aģentūrām un visām dalībvalstīm un Šengenas asociētajām valstīm, lai sasniegtu vērienīgo mērķi, proti, līdz 2020. gadam panākt ES informācijas sistēmu drošības, robežu un migrācijas pārvaldībai pilnīgu sadarbību. To sagatavojot, 2019. gada 5. martā notika pirmais darbseminārs ar dalībvalstu ekspertiem, lai uzsāktu efektīvas koordinācijas procesu.

Šajā posmā sadarbīgīgu ES informācijas sistēmu turpmākā uzbūve ietvers nostiprinātu **Šengenas informācijas sistēmu**⁶, esošo **vīzu informācijas sistēmu**⁷, paplašinātu **Eiropas Sodāmības reģistru informācijas sistēmu**⁸, iekļaujot trešo valstu valstspiederīgos, par ko nesen tika panākta vienošanās, un jaunizveidoto **ES iecelšanas/izceļošanas sistēmu**⁹ un **Eiropas ceļošanas un atļauju sistēmu (ETIAS)**¹⁰.

Eiropas ceļošanas un atļauju sistēmas tehniskās īstenošanas ietvaros Komisija 2019. gada 7. janvārī iesniedza priekšlikumu, ar ko nosaka tehniskus grozījumus saistītajā regulā¹¹. Ierosinātās izmaiņas attiecas uz tiesību aktiem par ES informācijas sistēmām, kurās Eiropas ceļošanas un atļauju sistēma veiks vaicājumus saistībā ar to trešo valstu valstspiederīgo, kuri ir atbrīvoti no vīzas prasības, drošības vai neatbilstīgas migrācijas risku novērtējumu pirms viņu ceļošanas uz Šengenas zonu. Ierosinātie grozījumi ir nepieciešami, lai pilnībā izveidotu Eiropas ceļošanas un atļauju sistēmu. Komisija aicina līdztiesīgos likumdevējus paātrināt darbu pie tehniskajiem grozījumiem, lai pēc iespējas ātrāk panāktu vienošanos, tādējādi dodot iespēju ātri un savlaicīgi īstenot Eiropas ceļošanas un atļauju sistēmu, lai tā varētu sākt darboties 2021. gada sākumā.

Komisija 2018. gada maijā nāca klajā ar priekšlikumu **stiprināt pašreizējo vīzu informācijas sistēmu**¹², paredzot rūpīgāk pārbaudīt vīzas pieteikumu iesniedzēju iepriekšējo darbību un novēršot informācijas trūkumu, jo tiek nodrošināta labāka informācijas apmaiņa starp dalībvalstīm. Padome 2018. gada 19. decembrī pieņēma sarunu pilnvarojumu, un 2019. gada 13. martā Eiropas Parlamenta plenārsēdē notika balsojums par ziņojumu saistībā ar priekšlikumu, tādējādi pabeidzot pirmo lasījumu. Komisija aicina pēc iespējas drīz sākt sarunas starp līdztiesīgajiem likumdevējiem nākamajā Eiropas Parlamentā.

Komisija 2016. gada maijā ierosināja paplašināt **Eurodac**¹³ tvērumu, iekļaujot ne tikai patvēruma meklētāju identifikāciju, bet arī trešo valstu tādu valstspiederīgo identifikāciju, kas uzturas nelikumīgi, un tādu personu identifikāciju, kas neatbilstīgi ieceļo ES. Saskaņā ar Eiropadomes 2018. gada decembra secinājumiem¹⁴ un Komisijas 2019. gada 6. marta paziņojumu par progresu, īstenojot Eiropas programmu migrācijas jomā¹⁵, Komisija aicina līdztiesīgos likumdevējus nekavējoties pieņemt priekšlikumu. Pieņemot šo tiesību akta

⁶ Regula (ES) 2018/1860 (28.11.2018.), Regula (ES) 2018/1861 (28.11.2018.), Regula (ES) 2018/1862 (28.11.2018.).

⁷ Regula (EK) 767/2008 (9.7.2008.).

⁸ Līdztiesīgie likumdevēji 2018. gada 11. decembrī panāca politisku vienošanos par šo prioritāro priekšlikumu (COM (2017) 344 final (29.6.2017.)). Padomes Pastāvīgo pārstāvju komiteja apstiprināja vienošanos 2018. gada 19. decembrī. Eiropas Parlamenta plenārsēde vienošanos apstiprināja 2019. gada 11. martā.

⁹ Regula (ES) 2017/2226 (30.11.2017.).

¹⁰ Regula (ES) 2018/1240 (12.9.2018.) un Regula (ES) 2018/1241 (12.9.2018.).

¹¹ COM(2019) 4 final (7.1.2019.).

¹² COM(2018) 302 final (16.5.2018.).

¹³ COM(2016) 272 final (4.5.2016.).

¹⁴ <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2018/12/14/european-council-conclusions-13-14-december-2018/>.

¹⁵ COM(2019) 126 final (6.3.2019.).

priekšlikumu, *Eurodac* kļūs par daļu no sadarbībspējīgu ES informācijas sistēmu turpmākās struktūras, tādējādi integrējot būtiskos datus par trešo valstu valstspiederīgajiem, kas uzturas nelikumīgi, un tiem, kas neatbilstīgi iecelējuši ES.

Lai stiprinātu spēcīgākas un viedākas ES informācijas sistēmas drošības, robežu un migrācijas pārvaldībai, Komisija aicina Eiropas Parlamentu un Padomi:

- pirms Eiropas Parlamenta vēlēšanām pieņemt tiesību aktu priekšlikumu par **Eurodac**, par kuru jau gandrīz ir panākta vienošanās. (*Kopīgajā paziņojumā paredzēta prioritāte*)
- turpināt darbu, lai panāktu drīzu vienošanos par ierosinātajiem tehniskajiem grozījumiem, kas vajadzīgi, lai izveidotu **Eiropas ceļošanas un atļauju sistēmu**.

2. Drošības pastiprināšana, uzlabojot ārējo robežu pārvaldību

Ārējo robežu spēcīga aizsardzība ir priekšnoteikums drošībai brīvas pārvietošanās telpā, kurā nepastāv iekšējā robežkontrole. Tas ir dalībvalstu uzdevums, kurām ar **Eiropas Robežu un krasta apsardzes** palīdzību ir jānodrošina savu ārējo robežu pārvaldība gan savās interesēs, gan visu kopējās interesēs. Reaģējot uz Eiropadomes 2018. gada jūnija secinājumiem¹⁶, Komisija 2018. gada septembrī ierosināja palielināt Eiropas Robežu un krasta apsardzes spējas¹⁷. Aģentūra darbotos jaunā operatīvā līmenī ar pastāvīgu 10 000 robežsargu korpusu, kas īsteno izpildpilnvaras, un ar savu aprīkojumu, vienlaikus pilnībā ievērojot gan dalībvalstu pamattiesības, gan suverenitāti.

Likumdošanas darbs saistībā ar priekšlikumu virzās uz priekšu, un līdztiesīgo likumdevēju sarunas ir nonākušas izšķirošajā posmā. Eiropas Parlaments 2019. gada 11. februārī pieņēma sarunu pilnvarojumu, savukārt Padome savu pilnvarojumu saņēma 2019. gada 20. februārī. Divi dialogi notika 2019. gada 27. februārī un 2019. gada 12. martā. Komisija atzinīgi vērtē un atbalsta šajā prioritātē panākto progresu, apliecinot, ka visas iestādes ir apņēmušās pieņemt šo priekšlikumu pirms 2019. gada Eiropas Parlamenta vēlēšanām.

Lai pastiprinātu drošību ar uzlabotu ārējo robežu pārvaldību, Komisija aicina Eiropas Parlamentu un Padomi:

- pieņemt tiesību akta priekšlikumu, lai Eiropas Parlamenta pašreizējā pilnvaru termiņā stiprinātu **Eiropas robežu un krasta apsardzi**. (*2018. gada runā par stāvokli Savienībā paredzēta iniciatīva*)

3. Radikalizācijas novēršana

Teroristiska satura novēršana tiešsaistē joprojām ir viens no lielākajiem uzdevumiem terorisma apkarošanā un radikalizācijas novēršanā. Šādam saturam pēdējos divos gados ir bijusi nozīme lielākajā daļā uzbrukumu Eiropā, proti, kūdīšanā izdarīt uzbrukumu, norādījumos par to, kā to izdarīt, vai nāvējošu rezultātu glorificēšanā. Lai novērstu šāda satura radītās viennozīmīgās un reālās briesmas, Komisijas priekšsēdētāja Ž. K. Junkera runa par stāvokli Savienībā 2018. gadā tika papildināta ar regulas priekšlikumu¹⁸ par **teroristisku saturu tiešsaistē**, kurā izklāstīts tiesiskais regulējums nolūkā novērst mitināšanas pakalpojumu sniedzēju ļaunprātīgu izmantošanu teroristiska satura izplatīšanai tiešsaistē. Vienlaikus, pilnībā garantējot vārda brīvību un citas pamattiesības, ir ļoti svarīgi turpmākajos

¹⁶ <https://www.consilium.europa.eu/media/35936/28-euco-final-conclusions-en.pdf>.

¹⁷ COM(2018) 631 final (12.9.2018.).

¹⁸ COM(2018) 640 final (12.9.2018.).

noteikumos paredzēt efektīvus pasākumus, lai pēc iespējas ātrāk izņemtu teroristisku saturu tiešsaistē, ņemot vērā, ka iespējamais kaitējums, ko rada šāds saturs, pieaug līdz ar katru stundu, kad tas paliek tiešsaistē.

Padome 2018. gada decembrī pieņēma sarunu pilnvarojumu; darbs Eiropas Parlamentā joprojām turpinās un, cerams, dos iespēju Parlamentam 2019. gada martā pieņemt sarunu pilnvarojumu¹⁹. Ņemot vērā ES tiesiskā regulējuma būtisko nozīmi teroristiska satura izņemšanai tiešsaistē, Komisija aicina abus līdztiesīgos likumdevējus vienoties par ierosinajiem tiesību aktiem pašreizējā Eiropas Parlamenta pilnvaru termiņā, paredzot skaidrus noteikumus un aizsardzības pasākumus.

Vienlaikus Komisija turpina sniegt atbalstu dalībvalstīm to centienos **novērst radikalizāciju**. Īpašs ES sadarbības mehānisms, kas apvieno valstu pārstāvjus, palīdz nodrošināt, ka ES līmeņa atbalsts atbilst dalībvalstu vajadzībām²⁰. Nesens piemērs ir konference “ES pilsētas pret radikalizāciju”, kas 2019. gada 26. februārī tika organizēta kopā ar Reģionu komiteju. Komisija 2019. gada 13. martā organizēja ekspertu sanāksmi ar valstu politikas veidotājiem, lai noteiktu praktiskus pasākumus ieslodzījuma vietu un probācijas dienestu turpmākam atbalstam. Šā darba rezultāts tiks iekļauts rokasgrāmatā, kuru Radikalizācijas izpratnes tīkls gatavo par teroristu nodarījumu izdarītāju, ārvalstu kaujinieku teroristu, kuri atgriežas, un to personu, kuras radikalizējušās cietumā, rehabilitāciju un reintegrāciju (sk. arī IV.4 sadaļu par ārējām norisēm).

Lai novērstu radikalizāciju, Komisija aicina Eiropas Parlamentu:

- prioritārā kārtā pieņemt sarunu pilnvarojumu saistībā ar tiesību akta priekšlikumu novērst **teroristiska satura** izplatīšanu **tiešsaistē**, lai līdztiesīgie likumdevēji varētu panākt vienošanos par tiesību aktu šajā Eiropas Parlamenta pilnvaru termiņā. (2018. gada runā par stāvokli Savienībā paredzēta iniciatīva)

4. Kiberdrošības uzlabošana

Joprojām pieaug klasiskie kiberdraudi sistēmām un datiem, un 2018. gadā aktivizējās ļaunprātīgu personu darbība, kas bija vērsta uz dažādiem mērķiem un cietušajiem. Tāpēc cīņa pret kibernetizāciju un kiberdrošības uzlabošana joprojām ir viena no ES darbības prioritātēm. ES ir panākusi jūtamu progresu, pastiprinot drošību un īstenojot pasākumus, kas iekļauti 2017. gada septembra kopīgajā paziņojumā²¹ “Noturība, novēršana un aizsardzība, veidojot Eiropas Savienībai stipru kiberdrošību”.

Eiropas Parlamenta plenārsēdē 2019. gada 12. martā tika apstiprināta politiskā vienošanās, ko līdztiesīgie likumdevēji panākuši attiecībā uz **Kiberdrošības aktu**. Ar stāšanos spēkā, kas paredzēta 2019. gada maijā, akts palielinās kiberdrošības spējas, kā arī dalībvalstu un uzņēmumu gatavību. Ar Kiberdrošības aktu izveidos ES kiberdrošības sertifikācijas satvaru

¹⁹ Eiropas Parlamenta Iekšējā tirgus un patērētāju aizsardzības komiteja balsoja par savu atzinumu 2019. gada 4. martā. Eiropas Parlamenta Kultūras un izglītības komiteja balsoja par savu ziņojumu 2019. gada 11. martā. Paredzēts, ka Eiropas Parlamenta Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komiteja balso par savu ziņojumu 2019. gada 21. martā.

²⁰ Dalībvalstu vajadzības radikalizācijas novēršanā pirmo reizi ir identificētas tā dēvētajā ES preventīvo pasākumu stratēģiskajā ievirzē 2019. gadam. Stratēģiskā ievirze ir pieejama šādā tīmekļa vietnē: http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupDetail&groupID=3626&news=1&mod_groups=1&month=08&year=2018.

²¹ JOIN(2017) 450 final (13.9.2017.).

informācijas un komunikācijas tehnoloģijas produktiem, sistēmām un pakalpojumiem. Tas arī uzlabos sadarbību un koordināciju starp dalībvalstīm un ES iestādēm, aģentūrām un struktūrām, jo īpaši ar pārdēvēto ES Kiberdrošības aģentūru.

Tomēr ir nepieciešams turpmāks progress saistībā ar Komisijas 2018. gada septembra priekšlikumu par **Eiropas Industriālo, tehnoloģisko un pētniecisko kiberdrošības kompetenču centru un Nacionālo koordinācijas centru tīklu**²². Priekšlikuma mērķis ir atbalstīt kiberdrošības tehnoloģiskās un industriālās spējas un palielināt Savienības kiberdrošības nozares konkurētspēju. Eiropas Parlaments un Padome 2019. gada 13. martā pieņēma sarunu pilnvarojumus. Arī pirmais dialogs notika 2019. gada 13. martā. Komisija aicina līdztiesīgos likumdevējus drīzumā vienoties par ierosinātajiem tiesību aktiem.

ES ir guvusi ievērojamus panākumus virzībā uz **ES vienotās diplomātiskās reakcijas uz ļaunprātīgām kiberdarbībām** ("kiberdiplomātijas instrumentu kopums") turpmāku īstenošanu, reaģējot uz Eiropadomes aicinājumu²³ turpināt darbu pie spējām reaģēt uz kiberuzbrukumiem un atturēt no tiem, izmantojot ES ierobežojošus pasākumus. Savienības Augstā pārstāve ārlietās un drošības politikas jautājumos un Komisija 2019. gada 8. martā iesniedza kopīgu priekšlikumu Padomes regulai par ierobežojošiem pasākumiem pret kiberuzbrukumiem, kas apdraud Savienību vai tās dalībvalstis. Komisija un Augstā pārstāve aicina ātri pieņemt šo priekšlikumu, lai stiprinātu Savienības noturību pret kiberuzbrukumiem.

Lai uzlabotu kiberdrošību, Komisija un Augstā pārstāve aicina Padomi:

- pieņemt Padomes regulu par **ierobežojošiem pasākumiem pret kiberuzbrukumiem**, kas apdraud Savienību vai tās dalībvalstis.

5. Teroristu darbības telpas slēgšana

ES ir veikusi turpmākus pasākumus, lai liegtu teroristiem un noziedzniekiem līdzekļus, ar ko rīkoties, apgrūtinot tiem piekļuvi sprāgstvielu prekursoriem, darbību finansēšanu un ceļošanu bez iespējas tikt atklātiem.

Eiropas Parlaments un Padome 2019. gada 14. februārī panāca vienošanos par ierosināto regulu par **sprāgstvielu prekursoru tirgū laišanas un lietošanas ierobežojumiem**²⁴. Kad regulu sāks piemērot, ar to tiks panākti būtiski uzlabojumi pašreizējā tiesiskajā regulējumā, ierobežojot piekļuvi bīstamiem sprāgstvielu prekursoriem, ko varētu ļaunprātīgi izmantot, lai būvētu pašdarinātus spridzekļus. Nepilnības drošībā tiks novērstas ar tādiem pasākumiem kā aizliegums attiecībā uz papildu ķīmiskām vielām, obligātas sodāmības pārbaudes attiecībā uz personām, kuras piesakās licences saņemšanai nolūkā iegādāties vielas, kuru lietošana ir ierobežota, un tiks precizēts tas, ka noteikumi, kurus piemēro saimnieciskās darbības veicējiem, attiecas arī uz uzņēmumiem, kuri darbojas tiešsaistē.

Turklāt saistībā ar centieniem apkarot teroristu finansēšanu līdztiesīgie likumdevēji panāca vienošanos par ierosināto direktīvu, kuras mērķis ir **atvieglināt finanšu un citas informācijas izmantošanu** nopietnu noziedzīgu nodarījumu novēršanai, atklāšanai, izmeklēšanai vai apsūdzību celšanai par tiem²⁵. Pēc tam, kad direktīva būs oficiāli pieņemta

²² COM(2018) 630 final (12.9.2018.).

²³ Sk. Eiropadomes 2018. gada jūnija un 2018. gada oktobra secinājumus.

²⁴ COM(2018) 209 final (17.4.2018.).

²⁵ Līdztiesīgie likumdevēji 2019. gada 12. februārī panāca politisku vienošanos par Komisijas priekšlikumu (COM (2018) 213 final (17.4.2018.)). Padomes Pastāvīgo pārstāvju komiteja to atbalstīja 2019. gada 20.

un tiks īstenota, tā nodrošinās izraudzītām tiesībsardzības iestādēm un līdzekļu atguves dienestiem tiešu piekļuvi banku kontu informācijai, kas glabājas valstu centralizētajos banku kontu reģistros. Direktīva arī uzlabos sadarbību starp valstu finanšu izlūkošanas vienībām un tiesībsardzības iestādēm un atvieglos Eiropola piekļuvi finanšu informācijai.

Pamatojoties uz to, Komisija turpinās apsvērt sadarbību starp dažādu dalībvalstu finanšu izlūkošanas vienībām, tostarp gaidāmajā ziņojumā par sadarbību starp finanšu izlūkošanas vienībām, kā paredzēts Piektajā direktīvā par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanu²⁶. Turklāt, kā tas arī paredzēts Piektajā direktīvā par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanu, Komisija izvērtē aspektus, kas saistīti ar valstu centrālo banku kontu reģistru un datu izguves sistēmu iespējamu savstarpēju savienošanu ES. Komisija arī analizē Savienībā veikto konfiskācijas pasākumus bez notiesājoša sprieduma. Visbeidzot un atbildot arī uz Eiropas Parlamenta aicinājumu²⁷, Komisija turpinās izvērtēt tādu papildu pasākumu nepieciešamību, tehnisko iespējamību un samērīgumu, kas vajadzīgi, lai izsekotu teroristu finansēšanu ES.

Cenšoties ierobežot dokumentu viltošanu, līdztiesīgie likumdevēji 2019. gada 19. februārī panāca pagaidu vienošanos par ierosināto regulu, kuras mērķis ir stiprināt **Savienības pilsoņu personas apliecību un uzturēšanās dokumentu drošību**²⁸, lai noziedznieki un teroristi tos nevarētu izmantot krāpnieciski. Eiropas Parlamenta Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komiteja apstiprināja vienošanos 2019. gada 11. martā. Kad regula būs pieņemta, ar to tiks ieviesti minimālie personas apliecību drošības elementi, tostarp biometriskie identifikatori (sejas attēls un divi pirkstu nospiedumi) bezkontakta mikroshēmā. Tas ievērojami uzlabos valstu personas apliecību un uzturēšanās dokumentu drošību, apgrūtinot teroristu un citu noziedznieku iespējas ļaunprātīgi izmantot vai viltot šādus dokumentus ar nolūku ieceļot vai pārvietoties ES teritorijā. Drošāki personu apliecinoši dokumenti palīdzēs nostiprināt ES ārējo robežu pārvaldību. Tajā pašā laikā drošāki un uzticamāki dokumenti atvieglos ES pilsoņiem iespēju izmantot savas tiesības brīvi pārvietoties.

Tomēr ir nepieciešams turpmāks progress attiecībā uz Komisijas 2018. gada aprīļa priekšlikumiem par **piekļuvi elektroniskiem pierādījumiem**, ņemot vērā to, ka vairāk nekā puse no visām pašreizējām kriminālizmeklēšanām ietver pārrobežu pieprasījumu piekļūt elektroniskiem pierādījumiem²⁹. Padome pieņēma sarunu pilnvarojumu attiecībā uz priekšlikumiem regulai³⁰, lai uzlabotu pārrobežu piekļuvi elektroniskiem pierādījumiem

februārī, savukārt Eiropas Parlamenta Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komiteja — 2019. gada 26. februārī.

²⁶ 2018. gada 19. jūnija Direktīvas (ES) 2018/843 65. panta 2. punktā noteikts, ka līdz 2019. gada 1. jūnijam Komisija izvērtē finanšu izlūkošanas vienību sadarbības sistēmu ar trešām valstīm un šķēršļus un iespējas, lai uzlabotu sadarbību starp finanšu izlūkošanas vienībām Savienībā, tostarp iespēju izveidot koordinācijas un atbalsta mehānismu.

²⁷ Eiropas Parlamenta Īpašā komiteja terorisma jautājumos 2018. gada decembrī pieņemtajā galīgajā ziņojumā aicināja izveidot Eiropas Savienības Teroristu finansēšanas izsekošanas sistēmu, kas uzmanību pievērš to personu darījumiem, kuras ir saistītas ar terorismu, un to finansēšanai vienotajā euro maksājumu telpā.

²⁸ COM(2018) 212 final (17.4.2018.).

²⁹ Elektroniskos pierādījumus ir nepieciešams iegūt aptuveni 85 % kriminālizmeklēšanas gadījumu, un divās trešdaļās no šīm izmeklēšanām pierādījumi ir jāpieprasa no tiešsaistes pakalpojumu sniedzējiem, kas atrodas citā jurisdikcijā. Sk. ietekmes novērtējumu, kas pievienots tiesību akta priekšlikumam (SWD(2018) 118 final (17.4.2018.)).

³⁰ COM(2018) 225 final (17.4.2018.). Padome pieņēma sarunu pilnvarojumu par ierosināto regulu Tieslietu un iekšlietu padomē 2018. gada 7. decembrī.

kriminālizmeklēšanās, un direktīvai³¹, ar ko paredz saskaņotus noteikumus juridisko pārstāvju iecelšanai ar mērķi iegūt pierādījumus kriminālprocesā. Tomēr Eiropas Parlamentā ir panākts tikai neliels progress attiecībā uz priekšlikumiem kopš to pieņemšanas Komisijā 2018. gada aprīlī. Ņemot vērā to, cik ļoti svarīga ir efektīva piekļuve elektroniskiem pierādījumiem, lai veiktu pārrobežu noziedzības, piemēram, terorisma vai kibernetiskās noziedzības, kriminālvajāšanu, Komisija mudina Eiropas Parlamentu straujāk virzīt šo priekšlikumu.

Vienlaikus Komisija strādā pie savām **starptautiskajām iniciatīvām par piekļuvi elektroniskiem pierādījumiem** saistībā ar notiekošajām sarunām par Eiropas Padomes Budapeštas Konvencijas par kibernetiskajiem otro papildprotokolu un ar Amerikas Savienotajām Valstīm. Tāpēc Komisija 2019. gada 5. februārī pieņēma ieteikumus³² abu šo starptautisko iniciatīvu sarunu pilnvarojumiem. Padome patlaban, tostarp Tieslietu un iekšlietu padomes 2019. gada 7. un 8. marta sanāksmē, apspriež pilnvarojuma projektus. Komisija aicina Padomi pieņemt lēmumu, ar ko pilnvaro dalību sarunās par Eiropas Padomes Budapeštas Konvencijas par kibernetiskajiem otro papildprotokolu, kā arī lēmumu, ar ko pilnvaro sākt sarunas ar Amerikas Savienotajām Valstīm par pārrobežu piekļuvi elektroniskiem pierādījumiem. Ir svarīgi strauji turpināt sarunas, lai veicinātu starptautisko sadarbību elektronisko pierādījumu apmaiņā, vienlaikus nodrošinot saderību ar ES tiesību aktiem un dalībvalstu pienākumiem saskaņā ar tiem, ņemot vērā arī turpmāko attīstību ES tiesību aktos.

Lai slēgtu teroristu darbības telpu, Komisija aicina:

- **Eiropas Parlamentu** steidzami pieņemt sarunu pilnvarojumu saistībā ar tiesību akta priekšlikumiem par **elektroniskiem pierādījumiem**, lai nekavējoties sāktu dialoga diskusijas ar Padomi. (*Kopīgajā paziņojumā paredzēta prioritāte*)
- **Padomi** pieņemt lēmumus, ar ko pilnvaro dalību sarunās par **Eiropas Padomes Budapeštas Konvencijas par kibernetiskajiem otro papildprotokolu** un ar ko sākt sarunas ar Amerikas Savienotajām Valstīm par pārrobežu piekļuvi elektroniskiem pierādījumiem.

III. DEZINFORMĀCIJAS NOVĒRŠANA UN VĒLĒŠANU AIZSARDZĪBA PRET CITIEM KIBERDRAUDIEM

Ārējo un iekšējo pušu spēja iejaukties publiskajās debatēs un manipulēt vēlēšanas ir reālāka nekā jebkad agrāk un varētu vēl vairāk palielināties līdz ar gaidāmajām Eiropas Parlamenta vēlēšanām. Iespējamās sekas — demokrātisko iestāžu apdraudēšana vai deleģitimizācija — ir nopietns, stratēģisks un pieaugošs drauds. Tās ir būtiska daļa no drošības problēmām, ar kurām ES patlaban saskaras pāri valstu robežām, un uz tām ir kopīgi jāreaģē pārrobežu mērogā.

Pirms Eiropas Parlamenta vēlēšanām rīkotās vēlēšanu kampaņas sāksies martā. Pirms Eiropas Padomes sanāksmes 2019. gada 21. un 22. martā Komisija aicina dalībvalstis pastiprināt koordināciju un informācijas apmaiņu, lai nepieļautu dezinformāciju un aizsargātu vēlēšanas pret kiberdraudiem. Dalībvalstīm būtu pilnībā jāizmanto ES nodrošinātie rīki un informācijas

³¹ COM(2018) 226 final (17.4.2018.). Padome pieņēma sarunu pilnvarojumu par ierosināto direktīvu Tieslietu un iekšlietu padomē 2019. gada 8. martā.

³² COM(2019) 70 final (5.2.2019.) un COM(2019) 71 final (5.2.2019.).

kanāli, jo īpaši nesen izveidotā agrīnās brīdināšanas sistēma³³. Turklāt, ņemot vērā bažas par pašreizējo situāciju, Komisija mudina tiešsaistes platformas pastiprināt centienus visās dalībvalstīs, lai palīdzētu nodrošināt 2019. gada maijā paredzēto Eiropas Parlamenta vēlēšanu integritāti.

Lai atbalstītu un veicinātu šos centienus, Komisija un Augstā pārstāve turpina rīkoties vēl divos virzienos, lai risinātu jautājumus, kas saistīti ar kiberdraudiem, proti, tā ir dezinformācijas novēršana un vēlēšanu sistēmu noturības nodrošināšana.

1. Rīcības plāns dezinformācijas apkarošanai

Iedzīvotāju pakļaušana plaša mēroga dezinformācijai, ieskaitot maldinošu vai acīmredzami nepatiesu informāciju, var būt nopietns kiberdraudu veids un nozīmīga problēma gaidāmajās Eiropas Parlamenta vēlēšanās. Komisija rūpīgi uzrauga to, kā tiek īstenotas darbības, kas izklāstītas **2018. gada aprīļa paziņojumā par vēšanos pret dezinformāciju tiešsaistē**³⁴.

Turklāt Komisija rūpīgi uzrauga progresu, kas panākts saskaņā ar **Prakses kodeksu dezinformācijas novēršanas jomā**, ko 2018. gada oktobrī parakstīja tiešsaistes platformu, vadošo sociālo tīklu, reklāmdevēju un reklāmas nozares pārstāvji (sk. turpmāk). Pēc pirmajiem 12 kodeksa darbības mēnešiem Komisija veiks visaptverošu novērtējumu. Ja izrādīsies, ka prakses kodeksa īstenošana un ietekme ir neapmierinoša, Komisija var ierosināt turpmākus pasākumus, tostarp leģislatīvus pasākumus.

Pamatojoties uz šo darbu un reaģējot uz valstu un valdību līderu 2018. gada jūnija Eiropadomē pausto aicinājumu aizsargāt Savienības demokrātiskās sistēmas, Komisija un Augstā pārstāve 2018. gada decembrī iesniedza **kopīgu Rīcības plānu dezinformācijas apkarošanai**³⁵. Rīcības plānā uzsvērts, ka saskaņā ar **ES Hibrīddraudu analīzes vienības** informāciju Krievijas Federācijas dezinformācija rada vislielāko apdraudējumu ES. Tā ir sistemātiska un labi finansēta, un salīdzinājumā ar citām valstīm tai ir atšķirīgs mērogs. Lai novērstu dezinformācijas radīto apdraudējumu, rīcības plānā ir paredzēts palielināt resursus, kas paredzēti cīņai pret dezinformāciju, jo īpaši Eiropas Ārējās darbības dienesta (EĀDD) **stratēģiskās komunikācijas operatīvajām grupām**, tostarp Austrumu Stratēģiskās komunikācijas operatīvajai grupai³⁶. Rīcības plānā ir paredzēts arī palielināt šim mērķim atvēlētos līdzekļus, un tajā aicināts palielināt līdzekļus nākamajos divos gados.

Rīcības plānā ir izklāstīti konkrēti pasākumi dezinformācijas apkarošanai, tostarp **agrīnās brīdināšanas sistēmas** izveide. Ņemot vērā Eiropas Parlamenta vēlēšanas, 2019. gada martā tika izveidota agrīnās brīdināšanas sistēma starp ES iestādēm un dalībvalstīm, lai atvieglotu

³³ Kā daļa no Rīcības plāna dezinformācijas apkarošanai, ko Komisija un Augstā pārstāve iesniedza 2018. gada decembrī (sk. turpmāk), agrīnās brīdināšanas sistēma būs dalībvalstu, ES iestāžu un partneru centrs, lai apmainītos ar informāciju par notiekošajām dezinformācijas kampaņām un dotu iestādēm iespēju koordinēt savu reakciju. Sistēmas pamatā būs tikai atvērtā pirmkoda un neklasificētas informācijas izmantošana.

³⁴ COM(2018) 236 final (26.4.2018.), kam sekoja īstenošanas ziņojums (COM(2018) 794 final (5.12.2018.)).

³⁵ JOIN(2018) 36 final (5.12.2018.).

³⁶ Kopš izveides 2015. gadā Austrumu Stratēģiskās komunikācijas operatīvā grupa ir apkopojusi, izanalizējusi un publiskojuši gandrīz 5000 Krievijas Federācijas dezinformācijas piemēru, informējot par vairākiem nepatiesiem vēstījumiem, palielinot izpratni par šādiem gadījumiem un atmaskojot šādās kampaņās izmantotos rīkus un paņēmienus, kā arī to īstenošanas nolūkus.

datu apmaiņu un dezinformācijas kampaņu novērtēšanu un lai brīdinātu par dezinformācijas draudiem.

Rīcības plānā paredzēta arī rūpīga uzraudzība attiecībā uz to, kā tiek īstenots iepriekš minētais prakses kodekss, ko parakstījušas tiešsaistes platformas. Komisija 2019. gada 29. janvārī publicēja **prakses kodeksa parakstītāju iesniegtos ziņojumus** (tie ir *Google*, *Facebook*, *Twitter*, *Mozilla* un arodasociācijas, kas pārstāv reklāmas nozari). Lai gan Komisija atzinīgi novērtēja gūtos panākumus, tā arī aicināja parakstītājus pastiprināt centienus līdz 2019. gada Eiropas Parlamenta vēlēšanām³⁷.

Eiropas Komisija 2019. gada 28. februārī publicēja **Facebook, Google un Twitter sagatavotos ziņojumus** par to, kā tiem 2019. gada janvārī izdevies īstenot savas apņemšanās dezinformācijas apkarošanas jomā. Šajos ziņojumos platformas nav sniegušas pietiekamu informāciju, kas liecinātu, ka jaunā politika un instrumenti visās ES dalībvalstīs tiek likti lietā savlaicīgi un ar pietiekamiem resursiem. Visiem parakstītājiem ir iespējas panākt uzlabojumus³⁸. Konkrēti, uzsākot Eiropas Parlamenta vēlēšanu kampaņu visās ES dalībvalstīs, Komisija aicina platformas nodrošināt politisko reklāmu pārredzamību, lai pētniecības un datu pārbaudes nolūkos garantētu pienācīgu piekļuvi platformu datiem un nodrošinātu pienācīgu sadarbību starp platformām un atsevišķām dalībvalstīm, izmantojot agrīnās brīdināšanas sistēmas kontaktpunktus.

Komisija 2019. gada 20. martā atkal sniegs ziņojumu par to, kā tiek īstenots iepriekš minētais prakses kodekss.

2. Vēlēšanu sistēmu noturības uzlabošana

Komisija 2018. gada 12. septembrī pieņēma pasākumu kopumu, lai uzlabotu vēlēšanu sistēmu noturību, kas bija adresēts dalībvalstu un Eiropas un valstu politiskajām partijām un fondiem, tostarp ieteikumu par vēlēšanu sadarbības tīkliem, pārredzamību tiešsaistē, aizsardzību pret kiberincidentiem un dezinformācijas kampaņu apkarošanu, norādījumus par ES datu aizsardzības tiesību aktu piemērošanu³⁹ un tiesību akta grozījumu, ar ko paredz stingrākus noteikumus par Eiropas politisko partiju finansēšanu.

Eiropas Parlaments un Padome 2018. gada 28. oktobra rezolūcijā atbalstīja pasākumu kopumu. Padome atzinīgi novērtēja pasākumu kopumu 2019. gada 19. februāra secinājumos par brīvu un godīgu Eiropas Parlamenta vēlēšanu nodrošināšanu, kuros pausta visu dalībvalstu kopīga apņemšanās īstenot saskaņotu Eiropas pieeju, lai aizsargātu gaidāmo Eiropas Parlamenta vēlēšanu integritāti. Tieslietu un iekšlietu padome 2019. gada 7. martā apsprieda pašreizējo stāvokli.

Grozījums regulā par Eiropas **politisko partiju un fondu statūtiem un finansēšanu**⁴⁰ ievieš iespēju noteikt sankcijas par personas datu nelikumīgu izmantošanu gadījumos, kad apzināti tiek ietekmēti Eiropas Parlamenta vēlēšanu rezultāti. Pēc tam, kad 2019. gada janvārī bija panākta politiska vienošanās⁴¹, Eiropas Parlamenta plenārsēdē 2019. gada 12. martā tika

³⁷ Papildu informāciju sk.: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-19-746_en.htm.

³⁸ Papildu informāciju sk.: http://europa.eu/rapid/press-release_STATEMENT-19-1379_en.htm.

³⁹ COM(2018) 638 final (12.9.2018.).

⁴⁰ COM(2018) 636 final (12.9.2018.).

⁴¹ Līdztiesīgie likumdevēji politisko vienošanos panāca 2018. gada 16. janvārī; Padomes Pastāvīgo pārstāvju komiteja to atbalstīja 2019. gada 25. janvārī, savukārt Eiropas Parlamenta Konstitucionālo jautājumu komiteja — 2019. gada 29. janvārī.

apstiprināts grozījuma teksts. Paredzēts, ka šis grozījums stāsies spēkā pirms 2019. gada Eiropas Parlamenta vēlēšanām.

Ieteikums par **vēlēšanu sadarbības tīkliem, pārredzamību tiešsaistē, aizsardzību pret kiberincidentiem un dezinformācijas kampaņu apkarošanu saistībā ar Eiropas Parlamenta vēlēšanām**⁴² ir adresēts dalībvalstīm un valstu un Eiropas politiskajām partijām un fondiem un paredz konkrētus pasākumus attiecīgajiem dalībniekiem šajās jomās. Cenšoties īstenot ieteikumu, valstu vēlēšanu tīkli iecēla kontaktpunktus, lai piedalītos **Eiropas Parlamenta vēlēšanu sadarbības tīklā**, kura mērķis ir brīdināt par apdraudējumiem, apmainīties ar paraugpraksi starp valstu tīkliem, apspriest kopīgus risinājumus identificētajām problēmām un veicināt kopīgus projektus un pasākumus valstu tīklu starpā. Pirmajā tīkla sanāksmē, kas notika 2019. gada 21. janvārī, dalībnieki vienojās, ka visaptveroša pieeja ir būtiska, lai nodrošinātu vēlēšanu integritāti, vienlaikus saglabājot atklātas demokrātiskas debates un vienlīdzīgus politiskos nosacījumus. Eiropas Parlamenta vēlēšanu sadarbības tīkla otrā sanāksme notika 2019. gada 27. februārī, pievēršoties ar uzraudzību un izpildi saistītiem jautājumiem, kas ir būtiski vēlēšanu kontekstā, tostarp datu aizsardzībai, plašsaziņas līdzekļu regulējumam, tiesībaizsardzībai, pārredzamībai un sociālajiem plašsaziņas līdzekļiem un dažādu ieinteresēto personu iesaistīšanai uzraudzības pasākumos. Tas lika pamatus tā dalībai kibernetikas pasākumā tūlīt pēc tīkla nākamās gaidāmās sanāksmes 2019. gada 5. aprīlī.

Lai uzlabotu vēlēšanu sistēmu un infrastruktūru drošību un noturību pret pastāvīgajiem kiberdraudiem, Eiropas Parlaments un Komisija kopīgi organizēja **semināru “Vēlēšanu sistēmu kibernetikas pastiprināšana”**, kas notika 2019. gada 19. februārī. Dalībvalstu kibernetikas iestādes, Eiropas Savienības Tīklu un informācijas drošības aģentūra un tiešsaistes platformas apsprieda pasākumus, kas vērsti uz neatliekamām un būtiskām darbībām, lai nodrošinātu 2019. gada Eiropas Parlamenta vēlēšanu integritāti.

ES iestādes un dalībvalstis arī cieši sadarbojas citos **informētības veidošanas pasākumos**, kuru mērķis ir aizsargāt vēlēšanu procesa integritāti, kā arī iesaistot privātā un publiskā sektora dalībniekus, tostarp plašsaziņas līdzekļus, tiešsaistes platformas un pilsonisko sabiedrību.

Lai novērstu dezinformāciju un nodrošinātu vēlēšanu sistēmu noturību, Komisija un Augstā pārstāve aicina dalībvalstis:

- ātri un izlēmīgi īstenot pasākumus, kas paredzēti 2018. gada decembra **kopīgajā Rīcības plānā dezinformācijas apkarošanai**.

IV. CITU PRIORITĀRU DROŠĪBAS JOMAS DOKUMENTU ĪSTENOŠANA

1. Likumdošanas pasākumu īstenošana drošības savienībā

Saskaņoto pasākumu pilnīga un pareiza īstenošana ir vissvarīgākā prioritāte, lai nodrošinātu visas priekšrocības, ko sniedz efektīva un patiesa drošības savienība. Komisija aktīvi atbalsta dalībvalstis, tostarp izmantojot finansējumu un veicinot paraugprakses apmaiņu. Vajadzības gadījumā Komisija arī pilnībā izmanto Līgumos paredzētās pilnvaras ES tiesību aktu īstenošanai, tostarp vajadzības gadījumā arī pārkāpuma procedūras.

⁴² C(2018) 5949 final (12.9.2018.).

Attiecībā uz **ES Pasažieru datu reģistra direktīvas**⁴³ ieviešanu Komisija 2018. gada 19. jūlijā sāka pārkāpuma procedūras pret 14 dalībvalstīm par to, ka tās nepaziņoja par to valsts tiesību aktu pieņemšanu, ar kuriem tiek pilnīgi transponēta direktīva⁴⁴ — ļoti svarīgs instruments cīņā pret terorismu un nopietniem noziedzīgiem nodarījumiem. Deviņas no minētajām dalībvalstīm kopš tā laika ir paziņojušas par pilnīgu transponēšanu⁴⁵. Dalībvalstis, kurās vēl nav veikta pilnīga transponēšana, saņēma pamatotus atzinumus (Spānija — 2019. gada 24. janvārī, Nīderlande un Somija — 2019. gada 7. martā). Vienlaikus Komisija turpina atbalstīt visu dalībvalstu pūliņus pabeigt pasažieru datu reģistra sistēmu izstrādi, tostarp, atvieglinot informācijas un paraugprakses apmaiņu.

Direktīvas par terorisma apkarošanu⁴⁶ transponēšanas termiņš beidzās 2018. gada 8. septembrī. Komisija 2018. gada 22. novembrī sāka pārkāpuma procedūras pret 16 dalībvalstīm par nepaziņošanu par to valsts tiesību aktu pieņemšanu, ar kuriem tiek pilnīgi transponēta minētā direktīva. Deviņas no šīm dalībvalstīm kopš tā laika ir paziņojušas par pilnīgu transponēšanu⁴⁷. Komisija mudina pārējās septiņas dalībvalstis pēc iespējas ātrāk veikt nepieciešamos pasākumus⁴⁸.

Direktīvas par ieroču iegādes un turēšanas kontroli⁴⁹ transponēšanas termiņš beidzās 2018. gada 14. septembrī. Līdz šim sešas dalībvalstis ir paziņojušas par pilnīgu transponēšanu⁵⁰ un piecas dalībvalstis — par daļēju transponēšanu⁵¹. Divdesmit divas dalībvalstis⁵², tostarp tās, kuras ir paziņojušas par daļēju transponēšanu, 2018. gada 22. novembrī saņēma Komisijas oficiāla paziņojuma vēstuli.

Attiecībā uz **Tiesībaizsardzības direktīvas**⁵³ transponēšanu valsts tiesību aktos Komisija 2018. gada 19. jūlijā uzsāka pārkāpuma procedūras pret 19 dalībvalstīm sakarā ar to, ka tās nav paziņojušas par to valsts tiesību aktu pieņemšanu, kuri nodrošina direktīvas pilnīgu transponēšanu⁵⁴. Patlaban 17 dalībvalstis ir paziņojušas par pilnīgu transponēšanu un piecas

⁴³ Direktīva (ES) 2016/681 (27.4.2016.).

⁴⁴ Bulgārija, Čehija, Igaunija, Grieķija, Spānija, Francija, Kipra, Luksemburga, Nīderlande, Austrija, Portugāle, Rumānija, Slovēnija un Somija.

⁴⁵ Bulgārija, Igaunija, Grieķija, Francija, Kipra, Luksemburga, Austrija, Portugāle un Rumānija (stāvoklis 2019. gada 11. martā).

⁴⁶ Direktīva (ES) 2017/541 (15.3.2017.).

⁴⁷ Bulgārija, Čehija, Vācija, Igaunija, Spānija, Francija, Horvātija, Itālija, Latvija, Lietuva, Ungārija, Malta, Nīderlande, Austrija, Portugāle, Slovākija, Somija un Zviedrija paziņoja par transponēšanu (stāvoklis 2019. gada 11. martā).

⁴⁸ Beļģija, Polija, Rumānija un Slovēnija paziņoja par daļēju transponēšanu. Grieķija, Kipra un Luksemburga neko nav ziņojušas (stāvoklis 2019. gada 11. martā).

⁴⁹ Direktīva (ES) 2017/853 (17.5.2017.).

⁵⁰ Dānija, Francija, Horvātija, Itālija, Malta un Austrija (stāvoklis 2019. gada 11. martā).

⁵¹ Čehija, Igaunija, Lietuva, Portugāle un Apvienotā Karaliste (stāvoklis 2019. gada 11. martā).

⁵² Beļģija, Bulgārija, Čehija, Vācija, Igaunija, Īrija, Grieķija, Spānija, Kipra, Latvija, Lietuva, Luksemburga, Ungārija, Nīderlande, Polija, Portugāle, Rumānija, Slovēnija, Slovākija, Somija, Zviedrija un Apvienotā Karaliste (stāvoklis 2019. gada 11. martā).

⁵³ Direktīva (ES) 2016/680 (27.4.2016.).

⁵⁴ Beļģija, Bulgārija, Čehija, Igaunija, Grieķija, Spānija, Francija, Horvātija, Kipra, Latvija, Lietuva, Luksemburga, Ungārija, Nīderlande, Polija, Portugāle, Rumānija, Slovēnija un Somija. Komisija saņem atbildes no dalībvalstīm, tostarp paziņojumus par attiecīgajiem tiesību aktiem, kuri patlaban tiek analizēti (stāvoklis 2019. gada 11. martā).

dalībvalstis — par daļēju transponēšanu⁵⁵. Līdz šim procedūras pret sešām dalībvalstīm ir izbeigtas⁵⁶, savukārt deviņas dalībvalstis 2019. gada 25. janvārī saņēma pamatotu atzinumu⁵⁷.

Paredzams, ka līdz 2019. gada 9. maijam Komisija sniegs ziņojumu par pamatpakalpojumu sniedzēju identifikācijas konsekvenci. Pamatojoties uz dalībvalstu paziņojumiem, tika noteikts, ka **Tīklu un informācijas sistēmu drošības direktīva**⁵⁸ ir pilnībā transponēta 25 dalībvalstīs un daļēji transponēta — vienā dalībvalstī⁵⁹. 2019. gada janvārī Komisija izbeidza pārkāpuma procedūras par neziņošanu pret sešām dalībvalstīm⁶⁰. Uz deviņām dalībvalstīm⁶¹ attiecas pārkāpuma procedūra par to, ka nav paziņots par direktīvas pilnīgu transponēšanu. Transponējot Tīklu un informācijas sistēmu drošības direktīvu, dalībvalstīm līdz 2018. gada 9. novembrim bija jāiesniedz Komisijai informācija par to teritorijā identificētajiem pamatpakalpojumu sniedzējiem. Komisija patlaban izvērtē dalībvalstu iesniegto informāciju⁶².

Turklāt Komisija novērtē **Ceturtais nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas direktīvas**⁶³ transponēšanu un strādā arī pie tā, lai pārbaudītu, vai dalībvalstis īsteno noteikumus. Komisija ir uzsākusi pārkāpuma procedūras pret visām 28 dalībvalstīm, jo tā konstatēja, ka no dalībvalstīm saņemtie paziņojumi liecina, ka šī direktīva nav pilnībā transponēta⁶⁴. Attiecīgā gadījumā tā turpinās izmantot savas pilnvaras, lai nodrošinātu šīs direktīvas pilnīgu īstenošanu.

Komisija aicina dalībvalstis steidzami veikt vajadzīgos pasākumus, lai valsts tiesību aktos pilnībā transponētu šādas direktīvas un paziņotu par tiem Komisijai:

- **ES Pasažieru datu reģistra direktīva**, attiecībā uz kuru trīs dalībvalstīm vēl jāpaziņo par transponēšanu valsts tiesību aktos un divām dalībvalstīm jāpabeidz transponēšanas paziņošana⁶⁵;
- **Direktīva par tīklu informācijas sistēmu drošību**, attiecībā uz kuru divām dalībvalstīm

⁵⁵ Beļģija, Vācija, Igaunija, Īrija, Francija, Horvātija, Itālija, Lietuva, Luksemburga, Ungārija, Malta, Austrija, Polija, Rumānija, Slovākija, Zviedrija un Apvienotā Karaliste paziņoja par pilnīgu transponēšanu. Čehija, Portugāle, Somija, Slovēnija un Nīderlande paziņoja par daļēju transponēšanu. Turklāt Dānija pabeidza transponēšanu (stāvoklis 2019. gada 11. martā).

⁵⁶ Beļģija, Francija, Horvātija, Lietuva, Luksemburga un Ungārija (stāvoklis 2019. gada 11. martā). Grieķija, Kipra, Spānija, Slovēnija, Portugāle, Čehija, Bulgārija, Latvija un Nīderlande (stāvoklis 2019. gada 11. martā).

⁵⁸ Direktīva (ES) 2016/1148 (27.4.2016.).

⁵⁹ Bulgārija, Čehija, Dānija, Vācija, Grieķija, Igaunija, Īrija, Spānija, Francija, Horvātija, Itālija, Kipra, Latvija, Lietuva, Malta, Nīderlande, Austrija, Polija, Portugāle, Rumānija, Slovēnija, Slovākija, Somija, Zviedrija un Apvienotā Karaliste paziņoja par pilnīgu transponēšanu. Ungārija paziņoja par daļēju transponēšanu. Beļģija un Luksemburga Komisijai nav ziņojušas par transponēšanas pasākumiem valsts tiesību aktos (stāvoklis 2019. gada 11. martā).

⁶⁰ Īrija, Spānija, Francija, Horvātija, Nīderlande un Portugāle (stāvoklis 2019. gada 11. martā).

⁶¹ Bulgārija, Beļģija, Dānija, Latvija, Lietuva, Luksemburga, Ungārija, Austrija un Rumānija (stāvoklis 2019. gada 11. martā).

⁶² Bulgārija, Kipra, Čehija, Vācija, Dānija, Igaunija, Spānija, Somija, Francija, Horvātija, Ungārija, Īrija, Itālija, Lietuva, Malta, Nīderlande, Polija, Portugāle, Slovākija, Zviedrija un Apvienotā Karaliste (stāvoklis 2019. gada 11. martā).

⁶³ Direktīva (ES) 2015/849 (20.5.2015.).

⁶⁴ Komisija ir uzsākusi pārkāpuma procedūras pret visām dalībvalstīm par to, ka tās nav paziņojušas valsts tiesību aktus, ar ko pilnībā transponē direktīvu, jo saskaņā ar novērtējumu Komisija ir secinājusi, ka daži direktīvas noteikumi nav transponēti.

⁶⁵ Spānijai, Nīderlandei un Somijai vēl jāpaziņo par transponēšanu. Čehija un Slovēnija ir paziņojušas par daļēju transponēšanu, un tām vēl jāpabeidz transponēšanas paziņošana (stāvoklis 2019. gada 11. martā). Atsaucēs uz pilnīgu transponēšanas paziņojumu ņem vērā dalībvalstu deklarācijas un neskar Komisijas dienestu veikto transponēšanas pārbaudi.

vēl jāpaziņo par transponēšanu valsts tiesību aktos un vienai dalībvalstij jāpabeidz transponēšanas paziņošana⁶⁶;

- **Direktīva par terorisma apkarošanu**, attiecībā uz kuru trim dalībvalstīm vēl jāpaziņo par transponēšanu valsts tiesību aktos un četrām dalībvalstīm jāpabeidz transponēšanas paziņošana⁶⁷;
- **Direktīva par ieroču iegādes un turēšanas kontroli**, attiecībā uz kuru 17 dalībvalstīm vēl jāpaziņo par transponēšanu valsts tiesību aktos un piecām dalībvalstīm jāpabeidz transponēšanas paziņošana⁶⁸;
- **Tiesībaizsardzības direktīva**, attiecībā uz kuru piecām dalībvalstīm vēl jāpaziņo par transponēšanu valsts tiesību aktos un piecām dalībvalstīm ir jāpabeidz transponēšanas paziņošana⁶⁹; un
- **Ceturrtā nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas direktīva** attiecībā uz kuru vienai dalībvalstij vēl ir jāpabeidz transponēšanas paziņošana⁷⁰.

2. Sabiedrisku vietu aizsardzība — ieteicamā prakse

Kā daļu no praktiskā darba, lai uzlabotu aizsardzību un noturību pret terorismu, Komisija turpina atbalstīt dalībvalstis un to vietējās iestādes **sabiedrisko vietu aizsardzības** jomā. Īstenojot 2017. gada oktobra rīcības plānu sabiedrisko vietu aizsardzības atbalstam⁷¹, darbs ir vērsts uz vadlīniju un labas prakses izstrādi un apkopošanu. Strādājot kopā ar publiskām iestādēm un privātiem sabiedrisko telpu operatoriem tā sauktajā operatoru forumā⁷², Komisija ir konstatējusi labu praksi attiecībā uz vairākiem pasākumiem, ko visi operatori un publiskās iestādes, kas iesaistītas sabiedrisku vietu aizsardzībā, var īstenot, lai pastiprinātu drošību⁷³. Tā

⁶⁶ Beļģijai un Luksemburgai vēl jāpaziņo par transponēšanu. Ungārija ir paziņojusi par daļēju transponēšanu, un tai vēl jāpabeidz transponēšanas paziņošana (stāvoklis 2019. gada 11. martā).

⁶⁷ Grieķijai, Kiprai un Luksemburgai vēl jāpaziņo par transponēšanu. Beļģija, Polija, Rumānija un Slovēnija ir paziņojušas par daļēju transponēšanu, un tām vēl jāpabeidz transponēšanas paziņošana (stāvoklis 2019. gada 11. martā).

⁶⁸ Beļģijai, Bulgārijai, Vācijai, Īrijai, Grieķijai, Spānijai, Kiprai, Latvijai, Luksemburgai, Ungārijai, Nīderlandeī, Polijai, Rumānijai, Slovēnijai, Slovākijai, Somijai un Zviedrijai vēl jāpaziņo par transponēšanu. Čehija, Igaunija, Lietuva, Portugāle un Apvienotā Karaliste ir paziņojušas par daļēju transponēšanu, un tām vēl jāpabeidz transponēšanas paziņošana (stāvoklis 2019. gada 11. martā). Atsaucēs uz pilnīgu transponēšanas paziņojumu ņem vērā dalībvalstu deklarācijas un neskar Komisijas dienestu veikto transponēšanas pārbaudi.

⁶⁹ Bulgārijai, Grieķijai, Spānijai, Kiprai un Latvijai vēl jāpaziņo par transponēšanu. Čehija, Portugāle, Nīderlande, Somija un Slovēnija ir paziņojušas par daļēju transponēšanu, un tām vēl jāpabeidz transponēšanas paziņošana (stāvoklis 2019. gada 11. martā).

⁷⁰ Rumānija līdz šim ir paziņojusi tikai par daļēju transponēšanu, un tai vēl jāpabeidz transponēšanas paziņošana. Visas parējās dalībvalstis ir paziņojušas par pilnīgu transponēšanu. Tomēr saskaņā ar Komisijas novērtējumu joprojām ir daži direktīvas noteikumi, kuri, šķiet, nav pilnībā transponēti (stāvoklis 2019. gada 11. martā).

⁷¹ COM(2017) 612 final (18.10.2017.).

⁷² Publiskā un privātā sektora operatoru forums, kas izveidots saskaņā ar 2017. gada oktobra rīcības plānu sabiedrisko vietu aizsardzības atbalstam, apvieno dalībvalstu politikas veidotājus un dažādu nozaru operatorus, piemēram, masu pasākumu, izklaides pasākumu, izmīnīšanas vietu, tirdzniecības centru, sporta un kultūras pasākumu, transporta mezglu un citās jomās.

⁷³ Sīkākai informācijai par labo praksi skatīt Komisijas dienestu darba dokumentu “Paraugprakse, kā atbalstīt sabiedrisko vietu aizsardzību” (SWD(2019) 140, (20.3.2019.)).

nodrošina pamatpasākumus, lai virzītu turpmāko darbu visās attiecīgajās sabiedrisko vietu aizsardzības jomās (sk. ierāmēto tekstu).

Labā prakse publiskām iestādēm un privātiem operatoriem, lai pastiprinātu sabiedrisko vietu drošību

Novērtēšana un plānošana

- izveidot un veikt neaizsargātības novērtējumus, lai noteiktu iespējamās vājās vietas pret uzbrukumiem, ko veic nepiederošas personas vai personas, kam ir pieejama iekšējā informācija;
- izstrādāt un īstenot mehānismu vai pasākumu drošības plānu, tostarp sagatavošanas, ārkārtas un atveseļošanas pasākumus, nosakot piemērotus drošības pasākumus objekta vai pasākuma videi. Drošības pasākumiem jābūt efektīviem, diskrētiem, samērīgiem un pielāgotiem dažādām vidēm, ņemot vērā to īpašo darbību;
- iecelt un apmācīt personu, kas ir atbildīga par drošības plānā ietverto drošības pasākumu koordinēšanu un īstenošanu, un
- izstrādāt un īstenot krīzes pārvarēšanas plānu.

Informētība un apmācība

- uzsākt sabiedrības informēšanas kampaņas par ziņošanu par aizdomīgu rīcību un par to, kā reaģēt tāda uzbrukuma gadījumā, kas apdraud objekta vai pasākuma drošību;
- izstrādāt un īstenot iekšējās drošības informētības programmu visiem darbiniekiem;
- izstrādāt un īstenot iekšējās informācijas ļaunprātīgas izmantošanas apkarošanas programmu, kas palīdzēs aizsargāt objektus vai pasākumus pret dažādiem iekšējās informācijas ļaunprātīgas izmantošanas veidiem, piemēram, sabotāžu, komerciālo zādzību vai teroristu uzbrukumiem;
- izstrādāt pamata drošības apmācības programmas visiem darbiniekiem un veikt īpašas drošības apmācības, veicinot korporatīvās drošības kultūras attīstību. Izstrādāt darbības, kas motivē darbiniekus īstenot drošu drošības praksi un uzturēt augstu drošības uzraudzības līmeni, un
- veikt regulāras drošības mācības, kas palīdzēs noteikt sagatavotības līmeni, lai atturētu no uzbrukuma un reaģētu uz to.

Fiziskā aizsardzība

- no jauna objekta vai pasākuma plānošanas procesa sākuma novērtēt drošības un fiziskās aizsardzības jautājumus;
- novērtēt nepieciešamās piekļuves kontroles un barjeras, vienlaikus izvairoties no jaunu neaizsargātu zonu rašanās. Piekļuves kontrolei un šķēršļiem nevajadzētu novirzīt riskus un radīt jaunus mērķus;
- novērtēt vispiemērotāko sprāgstvielu, šaujamieroču, auksto ieroču, kā arī ķīmisko, bioloģisko, radioloģisko un kodolmateriālu atklāšanas tehnoloģiju.

Sadarbība

- iecelt kontaktpunktus un precizēt attiecīgās funkcijas un pienākumus publiskā un privātā sadarbībā drošības jautājumos (piemēram, starp operatoriem, privātām drošības un tiesībaizsardzības iestādēm) un regulāri nodrošināt labāku saziņu un sadarbību;
- izveidot uzticamu un savlaicīgu saziņu un sadarbību, kas ļauj veikt informācijas apmaiņu par specifiskajiem riskiem un draudiem starp atbildīgajām publiskajām iestādēm, vietējām tiesībaizsardzības iestādēm un privāto sektoru;
- koordinēt darbu sabiedrisko telpu aizsardzības jomā vietējā, reģionālā un valsts līmenī un visos līmeņos, tostarp ES līmenī, nodarboties ar saziņas un labas prakses apmaiņu; un

- publiskajām iestādēm kopā ar operatoriem būtu jāizstrādā un jādara pieejami praktiski ieteikumi un vadlīnijas, lai atklātu, mazinātu vai reaģētu uz drošības apdraudējumiem.

3. *Digitālo infrastruktūru neaizsargātība*

Digitālā noturība ir būtiska, lai aizsargātu valdību darbības plašākā nozīmē, rūpniecisko pētniecību, intelektuālo īpašumu, uzņēmējdarbības plānus, vēlēšanas, demokrātiskas iestādes, kā arī personas datus. Viens no galvenajiem kiberdrošības aspektiem, kam veltīta liela uzmanība sabiedriskajā apspriešanā visā ES, skar 5. paaudzes tīklus (5G). Nesenajā neformālajā Padomes ministru sanāksmē, kas notika Bukarestē 2019. gada 1. martā, ministri pauda atbalstu saskaņotai Eiropas pieejai, lai stiprinātu digitālo noturību ES attiecībā uz 5G tīkliem. 5G tīklu infrastruktūra ir svarīgs digitālās ekonomikas pamats. Papildus pakalpojumiem, kas paredzēti patērētājiem, 5G tehnoloģija ir izstrādāta un, paredzams, nodrošinās ļoti svarīgus pakalpojumus vertikālajiem, piemēram, mobilitātes, enerģētikas un veselības, sektoriem. 5G tīklu standarti ir globāli, un iekārtas un ierīces piedāvās vairāki pasaules mēroga piegādātāji.

5G tīklu ieviešana nākamajos gados iezīmē soli uz priekšu — pārmaiņu attiecībā pret iepriekšējiem tīkliem. Datu glabāšana mākonī nodrošinās miljardiem lietu interneta ierīču savienojumu un veicinās jaunas inovācijas mākslīgā intelekta jomā, paverot iespējas iedzīvotājiem un uzņēmumiem. Tādēļ kiberdrošība ir īpaši svarīga, jo, ja tiktu izmantotas vājās vietas, tas varētu radīt ļoti nopietnu kaitējumu. Ņemot vērā to, ka internetam nav robežu, drošības pārkāpums vienā dalībvalstī varētu ietekmēt daudzas citas.

Lai nodrošinātos pret iespējamu nopietnu svarīgas digitālās infrastruktūras drošības apdraudējumu, ir vajadzīga vienota ES pieeja 5G tīklu drošībai. Lai to panāktu, Komisija pēc 2019. gada 21. un 22. marta Eiropadomes sanāksmes izdos ieteikumu par kopīgu ES pieeju 5G tīklu drošības riskiem, pamatojoties uz saskaņotiem ES riska novērtēšanas un riska pārvaldības pasākumiem, efektīvu sadarbības un informācijas apmaiņas sistēmu, kā arī kopīgu ES situācijas apzināšanos, aptverot svarīgus sakaru tīklus. Diskusijās par iespējamiem pasākumiem būtu jāietver kvantu tehnoloģiju ieviešana tīkla drošībai, kā arī saglabāto datu aizsardzībai⁷⁴.

Eiropas Parlaments 2019. gada 12. martā pieņēma rezolūciju par drošības apdraudējumiem saistībā ar Ķīnas pieaugošo tehnoloģisko klātbūtni ES un iespējamo rīcību ES līmenī, lai tos samazinātu.

4. *Ārējas norises*

ES un Kanāda veiksmīgi turpina sarunas par **pārskatīto pasažieru datu reģistru nolīgumu**. Gaidāmā ES un Kanādas augstākā līmeņa sanāksme Monreālā 2019. gada 11.–12. aprīlī varētu dot pozitīvu stimulu sarunām.

Komisija sadarbojas ar Amerikas Savienoto Valstu iestādēm, lai sagatavotu **ES un ASV pasažieru datu reģistra nolīguma**⁷⁵ gaidāmo kopīgo novērtējumu saskaņā ar ES un ASV Pasažieru datu reģistra nolīguma noteikumiem. Darbs jau tiek veikts **ES un ASV Teroristu**

⁷⁴ Sk. arī paziņojumu “Eiropas mākoņdatošanas iniciatīva: konkurētspējīgas datu un zināšanu ekonomikas veidošana Eiropā” (COM (2016) 178 final (19.4.2016.)).

⁷⁵ OV L 215, 11.8.2012., 5. lpp.

finansēšanas izsekošanas programmas nolīguma⁷⁶ piektajā kopīgajā pārskatīšanā. Pārskatot nolīgumā paredzētos aizsardzības pasākumus, kontroli un savstarpīgumu, kopīgā pārskatīšana kalpos arī tam, lai novērtētu programmas kā pretterorisma instrumenta vērtību gan ES, gan ASV.

Pašreizējās norises saistībā ar Sīrijā notiekošo attīstību ir pievērsušas uzmanību diskusijai par **ārvalstu kaujiniekiem teroristiem**, kuri patlaban atrodas vai ir aizturēti konflikta zonās. ES var sniegt dalībvalstīm atbalstu, ja tas tiek prasīts, konkrēti attiecībā uz informācijas apmaiņu un atbalstu kriminālizmeklēšanās, jo īpaši sadarbībā ar starptautiskajiem partneriem un ar Eiropola starpniecību, kā arī pamatojoties uz zināšanām un paraugpraksi saistībā ar rehabilitāciju un reintegrāciju, kas izstrādāta Radikalizācijas izpratnes tīkla ietvaros. ES var arī sniegt atbalstu spēju veidošanai trešās valstīs, kuras īpaši skar problēmas saistībā ar ārvalstu kaujiniekiem teroristiem, kas atgriežas. Lēmums par to, vai repatriēt ārvalstu kaujiniekus teroristus un viņu ģimenes no konflikta zonām, ir jāpieņem attiecīgajām dalībvalstīm.

ES un Ēģipte kopīgi vadīja **Globālo terorisma apkarošanas forumu** Austrumāfrikas darba grupas plenārsēdē, kas 2019. gada 20. februārī notika Nairobi un kurā bija vērojams augsts Somālijas, Kenijas, Sudānas, Ugandas, Džibutijas, Etiopijas, Jemenas un Tanzānijas tiesu iestāžu un policijas pārstāvju līdzdalības līmenis.

V. SECINĀJUMS

ES ir guvusi ievērojamus panākumus kopīgajā darbā, virzoties uz efektīvu un patiesu drošības savienību, un pēdējās nedēļās un mēnešos Eiropas Parlaments un Padome pieņēma vairākas prioritāras likumdošanas iniciatīvas. Tomēr ir vajadzīgi turpmāki pasākumi pirms Eiropas Parlamenta vēlēšanām 2019. gada maijā, lai risinātu jautājumus saistībā ar steidzamām drošības prasībām. Proti, Komisija aicina līdztiesīgos likumdevējus sākt sarunas par ierosinātajiem noteikumiem attiecībā uz teroristiska satura izņemšanu tiešsaistē, tiklīdz Eiropas Parlaments būs pieņēmis sarunu pilnvarojumu, lai panāktu vienošanos vēl šajā Eiropas Parlamenta pilnvaru termiņā. Attiecībā uz priekšlikumu nostiprināt Eiropas Robežu un krasta apsardzi sarunas jau ir dialoga posmā, apliecinot, ka visas iestādes ir apņēmušās pieņemt šo priekšlikumu pirms Eiropas Parlamenta vēlēšanām. Komisija arī aicina dalībvalstis īstenot visus saskaņotos pasākumus drošības savienībā, lai nodrošinātu, ka tie pilnībā ietekmē visu iedzīvotāju drošību.

Turklāt, ņemot vērā, cik maz laika palicis, lai nodrošinātu Savienības gatavību, pirms Eiropas vēlētajiem 2019. gada maijā dosies uz vēlēšanām, Komisija aicina visus iesaistītos dalībniekus divkārtot centienus, lai palielinātu vēlēšanu sistēmu noturību un nepieļautu dezinformāciju. Pirms Eiropadomes sanāksmes 2019. gada 21. un 22. martā dalībvalstīm jāpastiprina koordinācija un informācijas apmaiņa, lai nepieļautu dezinformāciju un aizsargātu vēlēšanas pret kiberdraudiem, pilnībā izmantojot instrumentus, kurus ES nodrošina šim nolūkam. Vienlaikus tiešsaistes platformām jāpastiprina centieni visās dalībvalstīs, lai palīdzētu nodrošināt 2019. gada maijā paredzēto Eiropas Parlamenta vēlēšanu integritāti. Komisija turpinās atbalstīt un veicināt šo darbu turpmākajās nedēļās un mēnešos, lai aizsargātu Eiropas Parlamenta vēlēšanu integritāti.

⁷⁶ OV L 195, 27.7.2010., 5. lpp.

